

OKROGLA MIZA O EVALVACIJI V ZNANOSTI OZ. RAZISKOVALNO-RAZVOJNI DEJAVNOSTI - KAKO DO BOLJŠIH REŠITEV?

IZTOČNICE ZA DISKUSIJO

Fokus: *Evalvacijski postopek na ARRS v okviru prijav raziskovalnih projektov (vključujoč tudi CRP) programov, mentorstva mladim raziskovalcem.*

Cilj: *Osvetliti glavne probleme in anomalije, ki se pojavljajo že dalj časa¹ in negativno vplivajo na učinkovitost in kakovost znanosti oz. RRD ter artikulirati predloge in rešitve. Na to, da javno financiranje znanosti premalo upošteva načelo »performance-based« oz. da izbor ne sledi temu principu, je lani dvakrat opozorila Evropska komisija (v Country Report). To v bistvu pomeni, da meritokratski kriteriji niso v ospredju.*

Predvideni rezultati: *vplivati na spremembe evalvacijskega postopka s predlogi, za katere obstaja širše soglasje, sodelovati še naprej v teh razpravah v okviru SAZU (akademik I. Emri bo našo diskusijo vključil v razprave o reorganizaciji RRD v okviru SAZU) ter drugih razpravah.*

GLAVNI PROBLEMI/ANOMALIJE IN MOŽNE REŠITVE

1. Eden že dolgo nerešenih problemov je obsesivno točkovanje v Sicris bazi. To točkovanje ki daje v mnogih primerih zelo izkrivljeno sliko o uspešnosti raziskovalcev - je potrebno ukiniti, obdržati pa bibliografske in citatne podatke za vsakega raziskovalca. Zdaj namreč že prihaja do inkongruentnosti med Sicris bazo ter bazo Scopus in WoS.

Ko sem pred enim tednom komuniciral z enim od sedanjih članov ZSA, mi je nonšalato zatrnil, da se te »numerologije« itak ne uporablja. Kar šteje kot dokaz znanstvene uspešnosti, naj bi bil seznam petih del, ki jih predloži raziskovalec oz. prijavitelj. Na dodatno vprašanje, zakaj potem ne ukinejo točkovanja oz. kako to, da je ZSA tem mandatu še dodatno izpopolnil in zacementiral to numerologijo (preko krovnega Pravilnika o sofinanciranju in ocenjevanju...), pa nisem dobil pravega odgovora.

2. Prav tako ni razčiščeno vprašanje, kakšno naj bo razmerje med kvantitativnimi in kvalitativnim ocenjevanjem oz. kriteriji. Ali recenzenti res berejo pet predloženih del? Kakšno vlogo naj imajo citati? Ali se da citate tudi kvalitativno obravnavati oz. kvantitativne kazalnike nadgraditi s »kvalitativno« presojo/metaanalizo?
3. Pereč je postopek izbora oz. nabora recenzentov. Znanstvena odličnost je nujen kriterij, toda ni zadosten, gre za njihovo znanstveno integriteto, poznavanje bibliometrije in

---

¹ Tu bi omenil epizodo iz l. 2010, ko je tedanji pristojni minister (g. G. Golobič) javno izjavil, da bo zaradi pritožb na korektnost evalvacijskega postopka, sklepe o izboru oz. podelitvi projektov (gre za razpis, ki je bil objavljen v 2009) razveljavil oz. celoten postopek podvrigel mednarodni reviziji. Tega potem ni storil, saj so bile pogodbe z izbranimi RO že podpisane.

profesionalno etiko. Večji problem je v družboslovju in humanistiki, kjer ideološki in svetovnonazorski dejavniki igrajo pomembno vlogo pri ocenjevanju kakovosti oz. se mešajo z znanstvenimi principi.

4. Možnost ugovora na recenzentske ocene in komentarje. Sicer je recenziranje zamišljeno kot povratna informacija avtorju oz. prijavitelju projekta. Iz dobro utemeljene ocene, se lahko dosti nauči. Sedaj to ni mogoče. Postopek je preveč formalen/birokratski. ARRS je treba ponovno pozvati k temu, da omogoči prijaviteljem, da se pritožijo na oceno.

Ne sme se dopustiti, da vlogo ocenjevalcev prevzamejo uslužbenci ARRS (kot v primeru razpisa o dodatnih sredstvih za PS prejšnje leto) ali da so komisije za ugovore na ocene sestavljene izključno ali večinsko iz zaposlenih na ARRS, ki so udeleženi pri obravnavi prijave (kar se je dogajalo v razpisu za CRP – pri teh razpisih je možen interni ugovor, vendar je skoraj vedno avtomatično zavržen). Konflikt interesov je resen problem.

5. Ustanovitev komisije za etiko in integriteto v znanosti je nujno. Indikativno in simptomatično je, da so bile že pobude za njeno ustanovitev, pa so propadle (obstaja pa Komisija za etiko na UL). Ta bi obravnavala hujše primere kršitve znanstvene poštenosti ter kršitve profesionalnega kodeksa. Po drugi strani pa bi tudi omogočila, da se raziskovalci pritožijo na zlonamerne recenzije ali samovoljne odločitve upravnih organov, ki moteče vplivajo na njihovo raziskovalno delo.